

Overgenomen uit: **Begijnhofkrant 23 (2009) 3 - 7**

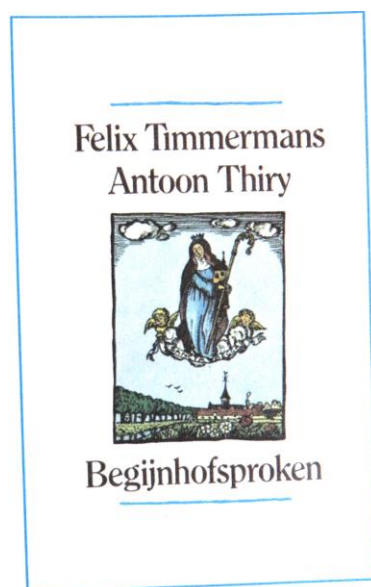
FELIX TIMMERMANS EN ZIJN LIEFDE VOOR BEGIJNHOVEN

Guido Theunissen

Dat Felix Timmermans, een geboren en getogen Lierenaar, bijzonder veel hield van zijn stad, staat buiten kijf. Hij heeft de stad dan ook meermaals in lyrische bewoordingen beschreven in verscheidene van zijn werken. In een interview bekende hij ooit: “Als ik twee dagen uit Lier ben, komt er een geweldig heimwee over mij en ik moet terug om rust en vrede te vinden.” Felix was niet alleen trots op de talrijke monumenten die zijn stad zo overdadig sieren, waaronder de van ver in het oog springende Sint-Gummaruskerk, in de volksmond doorgaans de “peperbus” genoemd, de nog beroemdere Zimmertoren en het statige belfort. Maar een van de meest stemmige plekjes in de Netestad blijft nog altijd het begijnhof en ook zijn liefde voor “die perel aan de Lierse kroon” heeft Timmermans meer dan wie ook geregeld in fraaie bewoordingen aan het papier toevertrouwd.

Zoals vele andere kunstenaars werd Timmermans door het begijnhof aangezogen. Hij heeft er met Renaat Veremans aan spiritisme gedaan. Hij heeft er in de buurt met Raymond de la Haye gewandeld. Meer dan eens heeft hij er een rustig kamertje gehuurd om er te kunnen werken. Na de Eerste Wereldoorlog was dat de grote kamer in nummer 4 aan de Grachtkant en in de jaren '40 huurde hij een kamer op de verdieping van het huis nummer 11 aan de Margaretastraat aan de achterzijde, met uitzicht op de huizen van de Grachtkant. Op het begijnhof heeft hij kunstschilder en architect Flor Van Reeth leren kennen en tekenaar Anton Pieck. Hij heeft er samen met Antoon Thiry inspiratie gevonden voor zijn *Begijnhofsproken* en andere vertellingen. Daar stond hij de schilderende Door Opsomer te bewonderen. In het huisje van Nest Van der Hallen, in het Hellestraatje, heeft Timmermans samen met de Nest en Flor Van Reeth *De Pelgrim* gesticht. Kortom, het begijnhof was voor hem een oord vol romantiek en meermaals een bron van gezegende inspiratie.

Begijnhofsproken

Het begon allemaal met de *Begijnhofsproken* (1912), een van zijn vroegste verhalen, dat hij, zoals gezegd, samen met zijn vriend en kunstminnaar Antoon Thiry op papier zette. Zij trokken hun stoute schoenen aan en stuurden het verhaal op naar de gestrengere kunstkenner en dichter Willem Kloos, één van de roergangers van de Tachtigers in Nederland. En blijkbaar viel het verhaal bij hem wel in de smaak, want korte tijd nadien verscheen het in *De Nieuwe Gids*, het lijfblad van de Tachtigers, waarin Kloos ook zelf veel van zijn gedichten en kronieken liet verschijnen.

Op dat verhaal zelf gaan we hier niet dieper in, maar dat het begijnhof Timmermans meermaals inspireerde, hoeft geen verbazing te wekken. Het is volgens sommige historici het oudste begijnhof van Vlaanderen, hoewel de datering onzeker is, en een fraai voorbeeld van een stratenbegijnhof, dat ook nu nog tot de verbeelding spreekt. Een lyrische en tegelijkertijd rake beschrijving van dit pittoreske plekje in zijn stad vinden we terug in *Felix Timmermans vertelt...*, opgetekend door Felix Heidendal (jeugdreeks van het Davidsfonds, Leuven, 1948):

“En hier benaderen wij het heiligdom van Lier, het oude Begijnhof. De geur van 't geloof waait u tegen uit witte kappen, uit rode daken en oude muren, rustig en stil als een gedurige Zondag. Het Begijnhof is d'amandelboon van Lier. En om de smaak en de reuk goed te bewaren, ligt het wat bezijds onder de frisse gordijn der Begijnenvest, tegen de Nete, vlak in de waai der velden, maar omsloten en bewaakt met klimopbewassen muren en zwaar gegrendelde poorten. Daarachter, onder het feestelijk torentje, in de oude huisjes, bloeit de blanke bloesem der vrome begijnenzielen.”

“Moe van zoveel eeuwen te staan, hangen de muurkens voorover en als de kreunende poortjes opengaan, laten ze frisse hofkens zien. De stappen klinken in de smalle straatjes, verbaasd over hun eigen lawaai, en een begijntje dat achter een venster zit te borduren, weet niet of ze u moet goeiendag knikken. Ze zijn gewoon van slechts O.L. Heer en de stilte te groeten... Paasrode daken lachen in de lucht en er zijn er daarbij die helemaal groen befluweeld zijn van zacht mos... Oude druivelaars kaderen hun wijnzegen rond de vensters, klimop warmt zich rond de scheefgewassen schouwpijpen waarop de merels zo gaarne komen fluiten. En altijd die mussen, die ongenadig de ene eentonige snaar van de stilte betokkelen, tjit, tjitjip... Ze dansen over de straat, wippen in de dakgoten, gaan drinken in de marmeren straatpompbakken... Daar woont de nachtegaal, die 's nachts zijn koninklijke perelkransen over de begijnhofstilte dretst. En hoog boven die tevreden nederigheid jubelt de kerk hoog en groot, in volle Brabantse krullenweelde, als een galante markiezin.”

“Elke begijn staat voor heur eigen pottiken; zij kunnen zelf naar de markt en kruidenier hun erwtes en Engelse vijgen halen. Zij hebben hun klein huishouden en hun nederige meubelen, hun hofken en hun koperen kandelaars te verzorgen en de grote tik-takhorlogie op te winden... Hiernaast het enge “Hemdsmouwken”; 't is het huizeke waar zuster Symforosa woonde. Die kleine tuin werd in mijn verbeelding omgevormd tot een lustoord met bloemen en zilverwuivende fonteintjes, uitgevend op het hofje van Marienus, de goede tuinier. Tal van kunstenaars en schilders komen hier graag dromen op deze mijmerende plekjes. Geen schilderstentoonstelling of de begijntjes staan er gekonterfeit en de stille begijnhoven, de smalle steegjes en de rustige kapellekens prijken overal waar men van mooie doeken houdt.”

*“Hiernaast het enge “Hemdsmouwken”;
't is het huizeke waar zuster Symforosa woonde.”*

Begijnhofherinneringen

Gelet op de voorliefde van de auteur voor deze stemmige omgeving, hoeft het geen verwondering te wekken dat het begijnhof meermaals in zijn werk opduikt. De smaak van de amandelboon, zoals hij het begijnhof noemde, dringt bijvoorbeeld ook door in zijn *Pallieter*. Hij laat Pallieter in de buurt van het begijnhof wonen. Charlot leeft het leven van de begijnen mee. Pallieter stapte mee achter de begijnhofprocessie met een brandende kaars. Na afloop van de processie stoeien de kinderen in de begijnenbeemd, dansen in de ronde met de jonge begijntjes en doen een spelletje met de vrolijke pastoor, die er toevallig bijkomt. Daar waar het Hemdsmouwken zich bevindt, laat Timmermans in zijn verbeelding een vlietje op het begijnhof stromen. Pallieter hoort op een romantische zomeravond de pastoor in zijn tuin cello spelen. Hij drijft met zijn schuitje langs het smalle Hemdsmouwken het begijnhof op tot aan het hek. Als de pastoor ophoudt met musiceren en vraagt of er iemand is, roept Pallieter uitbundig: “IKKE!”

Een gelijkaardige, maar nog uitgebreidere, vaak humoristische, maar tegelijk lyrische beschrijving van deze inspirerende omgeving treffen we aan in *Schoon Lier* (1925), die prachtige ode van Timmermans aan zijn geboortestad. Door de ogen van een schilder en met het hart van een verliefde beschrijft de beroemde auteur daarin zijn passie voor zijn stad aan de Nete, de bonte Lierse bevolking met haar vrolijke inborst, de kunstenaars en schrijvers die haar hebben gekoesterd, de kermissen, processies en feesten die haar geregeld opvrolijken, de straten en pleinen die er nu eens stil en verlaten bijliggen en dan weer overvol zijn van vrolijk getetter en feestgedruis... In

dezelfde bundel, in 1994 door het Davidsfonds fraai (her)uitgegeven als negende druk, lezen we het volgende verhaal over het begijnhof:

Het Begijnhof

Dit eindje kaars heeft een begijn brandend in haar hand gehouden op haar sterfbed, als de pastoor de gebeden der stervenden las en de begijnen op de kamer geknield zaten. En als ik dit eindje kaars weerom zie, dan ontrollen zich lijk schone tapijten voor mij, verschillende gezichten van het begijnhof, en ik zie weer de oude, lange begijn, die met deze kaars in haar hand gestorven is.

Het begijnhof ligt ten einde van de stad, tegen de oude wallen geschoven, waarop de hoge olmen ruisen. Achter het hof ligt een beemd, waarin de begijntjes hun wasgoed te bleken leggen, en die beemd wordt omkneld door de grillige Nethe, die verder de kleine stad doorloopt. Over de Nethe liggen de velden, als buiken die moederlijk vruchtbaar zijn, men ziet er vele dorpen, en heel ver klompt blauw de toren van Mechelen. De dikke muren, die langs drie kanten het begijnhof omsluiten, zijn doorsapt van vocht, afgekalkt, gebarsten en gescheurd, het mos groeit er dik op, grastiert tussen de voegen, klimop en wilde wingerd houden er zich aan vastgezogen, en hier en daar hangen die muren, moe van 't staan, voorover, met het dreigement helemaal neer te ploffen. Als de herfst met goud en bloed de gewassen der aarde aanraakt, de wilde wingerd in vlam zet en de verschillende klankkleuren doet uitslaan, dan zijn die muren het waard, om er gaan naar te zien en ernevens te wandelen, dikwijls overendweer.

De grote, marmere, barokke poort, waar in een nis de witte gestalte der H. Begga staat, geeft uit op een vredige stadsstraat, waarin een smid zijn hamer hoort, of het lied van een kloppende schoenmaker. In die straat staat ook het witte huis van meneer pastoor; een edel figuur, heel slank met een gotiek gezicht, en die men gaarne

schilderen zou met een anjelier in zijn hand, lijk Memlinc dat gedaan heeft. En tussen die poort en het witte huis, staat een klein kapelleken, waarin een grote, houten Lievrouwbeeld staat, met eronder de verzen:

*O honingzoete beeld, uit Holland langs de baren
der zee hier aangespoeld, en in ons stad gevaren,
enz.*

In de stenen is een ijzeren plaatje gemetseld met een slippeken in om offergeld in te steken, en 't is bij de kinderen der stad een ontegensprekelijke legende geworden, dat als men zijn oor aan 't slippeken houdt, men het water hoort ruisen waarop Onze-Lieve-Vrouw tot hier gekomen is; doch steekt men er een cent in, dan hoort men het Lievrouwbeeld zingen. Toen ik klein was, heb ik dat dikwijls gedaan, en inderdaad had ik genot van mijn geld, want ik hoorde permentelijk een zoet gezang daaronder ruisen. Helaas is mijn verbeelding nu zo sterk niet meer.

Het huis van de pastoor heeft ook een deur, die op 't begijnhof uitkomt, zodat hij dus niet in de stadsstraat moet komen om naar de mis te gaan. Boven die oude, verweerde muren steken de trapgeveltjes, de nokken der rode daken en de schouwpijpen grillig omhoog. De schouwpijpen zijn bizonder in 't oog vallend; 't zijn meestal dikke, olifantesque klompen steen, die ook al vooroverhangen en met ijzers moeten vastgehouden en ondersteund worden. Maar als een Egyptische logheid, verheft zich hoog, al te hoog boven de nederige woonsten, het schip der kerk, met zijn groot schaliëndak en zijn klein barok torentje, dat met groen-uitgeslagen koperen platen is belegd. Het achterste der kerk, dat rond is, staat vlak tegen de muur der stadsstraat, of beter komt door de muur heen, wat doet vermoeden, dat de muren later gebouwd zijn, of dat de kerk misschien te groot gemaakt is en men de muur heeft moeten doorbreken.

Het begijnhof heeft ruim tweehonderd huizen en een twaalfstal straten. Elk huis is een pareltje, vele hebben nog ruitjes in lood gezet en ijzeren staven voor de vensters. Rond de deuren is een Brabants mouluurken, en onder de vooruitspringende daken zijn ruwe, maar schone houten krullen gebeeldhouwd. Elke deur draagt een prachtig ijzeren slot; er zijn er grote bij in zwaar ijzer, met stijlvolle tekening, en ze zijn danig praktisch; ieder sleutelgat heeft een toetje naar buiten, zodat men niet missen kan en men niet lang naar het sleutelgat moet zoeken. 't Is een gebruik uit vroeger dagen, toen er 's avonds nog geen licht brandde in de straten.

Alle huizen dragen een devotielijke naam. 't Heet er in " 't Zoete naamken Jezus", "Berg Patmos", "In 't Hofken van Oliveten" enz. enz. Boven vele deuren staat er dan ook een heiligenbeeldeke of hangt een expressionistisch schilderijke. Binnen in die woningen kunnen degenen, die van de onderwerpen van Pieter de Hoogh houden, nog eens hun hart ophalen. Dat is daar nog lijk vroeger, toen men nog geen ander licht had dan kaarsen. Vóór vele huizen bloeien bloemkens in een voorschootgroot hofken, dat achter latwerk, grille, of een muurken een ruwe mengeling van bloemenkleuren te zien laat. Een schoon gebouw is het "Convent", waar de jonge begijntjes hun noviciaat doen, en hier en daar hangt aan een huis een schilderijtje met een schaliën daksken over. Dat is de kruisweg, en men ziet de begijnen soms aan die schilderijtjes staan bidden met een paternoster in de hand. Ook daar zijn schone rijmen aan geschilderd, die men in een boek van Guido Gezelle zou kunnen zetten. Zoals b.v. dit:

*Gij draagt o goede God
hetgeen wij dragen moeten,
Gij draagt op U ons schuld
die is aan ons te boeten.*

*Geef ons o goede God
dat wij om onze schuld,
Ons kruisen klein en groot
verdragen met geduld.*

Heel het begijnhof zo binnen als buiten, zijn profiel, zijn details, zijn gevels, zijn binnenhuizen, 't spreekt allemaal een taal van oudheid en piëteit. Er hangt daarover een mystieke atmosfeer, alles asemt vrede en geloof. De straten, waarin het gras groeit zijn stil, met de geur der bloemen is vermengd de geur van keersen en wierook, en achter de vensters, achter de muurkens hoort men soms een piepend begijnenstemmeken een kerkliedje zingen of een rozenkrans prevelen. Soms ziet men een begijntje met een ander staan praten en een paar mussen over de straten dansen. Dat is al. 's Avonds branden er keersen voor de heiligenbeelden. Op de calvarieberg en voor de logge Ecce-Homo achter de tralies, nevens de kerk, branden dan grote lantarens, die wiegen in de wind.

Vroeger woonde in elk huizeken een begijn en soms meer bij elkaar, maar stilaan is de orde van de H. Begga uit aan 't doven en zijn er nu op ons begijnhof nog maar 14 kinderen Begga's. Oude mensen, rijk geworden boerkes, wonen daar nu; want 't is een regel der orde, dat er geen kinderen mogen geboren worden. Deze orde is heel simpel. 't Zijn juffrouwen die daar elk apart wonen, hun eigen potje koken en geen gelofte moeten afleggen, alleen maar voor zolang ze goesting hebben de wens uitdrukken en vervullen van geestelijk leven. Ze zijn gekleed als een nonneken, in 't zwart en dragen een witte huijkap. Komt hun hart per abuis te ontsteken van wereldse liefde, dan hoeven ze dit in gemoede aan meneer pastoor te zeggen, die erover waakt of het wel hun roep is. Is er dan aan hun minne geen tegenhouden meer aan, dan werpen ze de kap over d'haag en trouwen met een wereldse bruidegom. Dan wordt er daar gewoonlijk door de burgerij mee gespot en houdt men op de huwelijksdag voor het huis van de bruid en bruidegom een serenade van ketelmuziek en brandt men in die straat de lichtjes op de richels van de vensters. De regel is niet streng en bestaat in kleine verplichtingen, als b.v. geen koe houden, geen luidruchtig bedrijf houden, de

vespers en de diensten volgen, geen man mee aan de koffietafel laten zitten, als 't geen familie is, en 's zondags niet buiten het hof komen.

Elk begijnhof heeft een min of meer gewijzigde regel en meneer pastoor of de bisschop mag desnoods de regel veranderen. Maar met zoveel over het begijnhof zelve te causeren, heb ik geen plaats meer om over de genoegens der begijntjes te spreken en in 't bizonder om over de lange, oude begijn te vertellen, die met dit eindje kaars in haar hand gestorven is. Dat doe ik een volgende keer.

Juffrouw Symforosa

Tot daar deze treffende en ontroerende beschrijving van het begijnhof van Lier, een mijmering die mutatis mutandis op ieder Vlaams begijnhof zou kunnen slaan. Bijzonder treffend ook, want Timmermans voorzag al bijna een eeuw geleden dat deze vrome plek stilaan aan het veranderen was. Al was het maar, omdat het aantal begijnen voortdurend afnam, reeds in zijn tijd. Intussen weten we dat er zo goed als geen begijnen meer overschieten: de laatste Lierse overleed al in 1994 en wereldwijd zou er nu nog maar één in leven zijn. Gelukkig zijn de begijnhoven zelf wel bewaard gebleven en vaak heel fraai gerestaureerd. Dertien van de 26 Vlaamse begijnhoven werden in 1998 erkend door de UNESCO als “werelderfgoed”, waaronder dat van Lier (zie ook *Begijnhofkrant 20*, zomer 2008). Wie er vandaag de dag in rondloopt, kan enkel met heimwee terugdenken aan de tijd van Timmermans, toen begijnen nog verliefd werden op tuinmannen, daarmee bewijzend dat zij ook maar gewone mensen van vlees en bloed waren. Een prachtig voorbeeld is juffrouw Symforosa uit de onvolprezen novelle van Felix Timmermans, geschreven in de zomer van 1917. Mede dankzij de steun van De Vrienden van het Begijnhof is deze novelle heruitgegeven op initiatief van de voorzitter en van Brepols Publishers. Alle leden van de vereniging krijgen het boekje en kunnen er wellicht enkele uren heerlijke lectuur aan beleven.

Deze novelle kwam tot stand op vraag van Friedrich Markus Hübner, die Timmermans vroeg een verhaal te schrijven dat zou passen in de bundel *Flämisches Novellenbuch* die hij aan het samenstellen was. Het werd *De zeer schone uren van juffrouw Symforosa, begijntjen*, dat meteen door Hübner in het Duits werd vertaald. Het wordt algemeen beschouwd als een van de fraaiste novellen die Timmermans geschreven heeft. Het begijntje Symforosa wordt verliefd op haar tuinier Martienus. De schuchtere jongeman is zich niet bewust van haar gevoelens en treedt als broeder in het klooster. De diep teleurgestelde Symforosa kan niet nalaten op bedevaart te gaan naar het klooster waar Martienus de tuin verzorgt, in de hoop hem weer te zien. In het slothoofdstukje beschrijft Timmermans de “beeweg” van het begijntje en de loutering van haar gevoelens, wanneer ze ziet hoe gelukkig Martienus is.

Dit eenvoudige verhaal heeft de naïviteit van een middeleeuwse legende en doet bijwijlen denken aan *Beatrijs*. Net als in dat 14de-eeuwse voorbeeld is de ontwikkeling van de gevoelens psychologisch verantwoord, zonder dat ze door de auteur nodeloos worden uitgerafeld. Het verhaal is sober verteld, in een poëtische en suggestieve stijl, innig van gevoel en atmosfeer. Meer dan de moeite waard om ook nu nog eens te (her)lezen... Wie het liever spannend houdt, kan terecht op het internet voor een virtuele rondleiding doorheen het begijnhof van Lier onder de titel “*Murder in the Beguinage*” (<http://www.aboriginemundi.com/beguinage/>).

FELIX TIMMERMANS (1886 – 1947)

Felix Timmermans werd geboren in Lier op 5 juli 1886 als zoon van een kanthandelaar. Zijn moeder was de stille, vrome dochter van een Kempense smid. Felix was het dertiende van veertien kinderen en hij volgde alleen lager onderwijs. Vóór de Eerste Wereldoorlog was hij lid van De Vlaamsche Veem. Hij trouwde in 1912 met Marieke Janssens en kreeg vier kinderen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was hij activist en voorzitter van de Lierse afdeling van Volksopbeuring. In november 1918 week hij uit naar Nederland en hij keerde ongehinderd terug begin 1920. Hij kreeg de Driejaarlijkse Staatsprijs voor Vlaamse Letterkunde (periode 1918-1920) voor *Het kindeke Jezus in Vlaanderen* en *De zeer schone uren van juffrouw Symforosa, begijntjen*.

In 1925 was hij medestichter van De Pelgrim, een beweging die de katholieke Vlaamse kunst hogerop wilde voeren. In datzelfde jaar werd hij corresponderend lid en vanaf 1933 werkend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en

Letterkunde. Nadien werd hij ook de eerste voorzitter van de *Scriptores Catholici* in 1935. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij voorzitter van de Vlaamse Kunstenaarsgilde in Lier en voorzitter van de gouw Antwerpen van de Federatie van Vlaamse Kunstenaars.

Op 9 mei 1942 werd hem de Rembrandt-prijs van de Hansa-Stichting van de Hamburgse Universiteit toegekend. Hij werd op 6 augustus 1944 getroffen door kransslagadertrombose. Sindsdien moest hij zich rustig houden en alle zware inspanningen en emoties vermijden. Omwille van de toekenning van bovenvermelde prijs in volle oorlogstijd werd Timmermans na de oorlog beschuldigd van collaboratie, maar hij werd niet gearresteerd. Op 22 december 1946 werd zijn dossier zonder gevolg geklasseerd. Hij overleed in Lier op 60-jarige leeftijd op 24 januari 1947, kort na de voltooiing van zijn ontroerende en postuum verschenen *Adagio*-gedichten.

Felix Timmermans blijft ook ruim 60 jaar na zijn overlijden een van de belangrijkste auteurs en de meest vertaalde uit het hele Nederlandse taalgebied. Ook in het buitenland kan hij bogen op een blijvend succes: werk van hem werd uitgegeven in maar liefst 26 talen. Vandaag zijn miljoenen Timmermans-uitgaven wereldwijd verspreid, waaronder diverse vertalingen van zijn novelle *De zeer schone uren van juffrouw Symforosa, begijntjen*, dat voor het eerst verscheen in 1918.

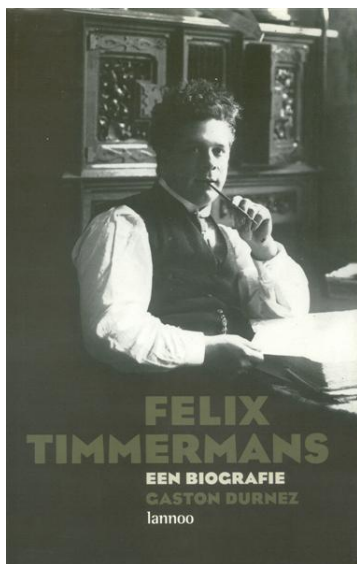
Standbeeld van het begijntje Symforosa: een vertederend verhaal, door Timmermans finzinnig en poëtisch verteld.

Timmermans en het begijnhof van Turnhout

Wie Timmermans als mens en auteur kent, weet dat hij vooral in het begin van zijn leven nogal vaak depressief en mistroostig was. “De wereld lag op mijn hart, lijk een zwaar gewicht en ik moest de mensen verlaten om ergens in de stilte de werking van mijn ziel te uiten”, schrijft hij. Samen met zijn vriend, architect en kunstschilder Flor Van Reeth trok hij zich in de lente van 1907 voor enkele dagen terug in “De Kluis”, het trappistenklooster van Achel, pal op de grens met Nederland. Van Reeth was daar

geen onbekende, want hij had er vroeger al gelogeerd. Hij en Timmermans lazen er de geestelijke auteurs met wie zij dweepten, zoals Thomas à Kempis en Guido Gezelle, maar ook het werk van Ruusbroec, de “wonderbare”, zoals hij door Maeterlinck werd genoemd.

Enkele maanden na het verblijf in Achel besloten Timmermans en Van Reeth een tweede experiment te wagen, maar dan van een andere aard. Samen zouden zij een reis ondernemen naar alle begijnhoven van Vlaanderen, op zoek naar de mystiek en esthetiek van deze overblijfselen van de middeleeuwse vroomheid. Zij kochten een treinabonnement en spoorden in de tweede helft van de maand augustus 1907 naar zeventien steden en stadjes: Turnhout, Herentals, Diest, Aarschot, Leuven, Mechelen, Tongeren, Hasselt, Sint-Truiden, Antwerpen, Aalst, Oudenaarde, Dendermonde, Gent, Diksmuide, Kortrijk en Brugge. Eerst brachten zij een groet aan het begijnhof van hun eigen Lier. Zij namen hun tekengerief mee en trokken naar Turnhout, waar een nichtje-begijn van Timmermans woonde. Zij trakteerde haar gasten op koffie en melkbrood, een traditie in die tijd. Daarna reisden de twee mannen verder het land af. Het gebeurde dat zij een paar dagen onderweg bleven; andere keren stoomden zij 's avonds laat weer naar huis. Pas toen zij hun tocht hadden afgesloten, merkten zij dat zij Hoogstraten hadden vergeten. Zij hebben het maar laten liggen waar het lag...

Wie er meer over wil vernemen, verwijzen we naar de lijvige biografie *Felix Timmermans* die Gaston Durnez in 2000 bij Uitgeverij Lannoo in Tielt uitgaf en waaraan wij het bovenstaande hebben ontleend. Wie meer wil vernemen over de liefde van Timmermans voor begijnhoven, vooral dat van Lier, vindt zeker zijn gading in *D'amandelboon van Lier*, het Jaarboek 1995 van het Felix Timmermans Genootschap.

Guido Theunissen